

בעזרת השם יתברך

ספר
זבחי שלמים
על שחיטה וטריפות וניקור

חודש מנחם אב שנת תשמ"ה לפ"ק

ברוקלין נוא יארק

ספר

זבחי שלמים

כולל דיני שחיטה ובדיקה על דרך שאלה ותשובה
לר' יעקב הנקרא 'אקב בעק' ז"ל ריין דק"ק לייפניק.

הוצאתו לאור מחדש עם הוספות משלימות הדינים
ומרחיבות הענינים

והעתקתי הכל ללשון אשכנז

א"י

יצחק זעליג בן ר' שמואל גראנעמאן
רב דק"ק האנגאפער והמרינה.

בב נלח אלה דיני ניקוד סמדרים מחדש והוספה בלא על ענינים שנתחדשו

בזמנו.

פראנקפורט דמיין.

פערלאנג פאן א. י. האַפּסמאַן.

שנת תרנ"ט לפ"ק.

Siwche Schlomim.

Die Vorschriften über das Schächten

und

die Untersuchung der Lunge.

In Katechetischer Form zusammengestellt

von

R. Jakob Beck

weil. Rabbinatsassessor in Leipzig.

Neu herausgegeben,

durch Aufsatz ergänzt und mit einer deutschen Bearbeitung
versehen

von

Dr. S. Gronemann,

Sandrabbiner zu Hannover.

Nebst einer neuen Bearbeitung der Vorschriften über das Entadern
und einem die neueren Verhältnisse behandelnden Anhang.

Frankfurt a. M.

Verlag von A. J. Hofmann.

1899.

בסכך קטן שאינו כמלא שני צוארים עם העור והמפרקת כדלכא או
 בהבאה לחוד. או ששחט בסכך שיש לו עוקץ. וכדי שלא יבא לידו חלדה.
 תחב דבר כבד כראשו הו דרסה. ואם שחט אפילו עוף גדול בסכך גדול.
 או אם הגיח מצבעו על הסכך יש לאסור משום דרסה. וגם יש לזהר לחפוט
 המינים כשעת שחיטה. שאם לא יחפוט היטב פעמים שנשחטין הגה והנה
 ויבא לידו דרסה. וכי שידיו מרתחין אסור לו לשחוט. וגם שכור לא ישחוט
 שמתוך שידיו כבדים יבא לידו דרסה. (ומלכד זה יש לאסור כשכור שרעתו
 מכלכל ואין מרגיש בפנימה כל שהוא) ודרסה אסורה בן כסיעות קמא בן
 כסיעות בתרא. בין בקנה בין כושט. וכמשרה:

Messer auf den Hals gelegt und es gerade hinunter gestoßen
 hat, etwa in der Art, wie man beim Schneiden von Sträntern
 verfährt.

Ferner, wenn man zwar nicht gerade hinunter gestoßen, aber
 sich eines kleinen Messers bedient hat, das nicht von doppel-
 ter Halslänge ist, und mit demselben durch Hinzuziehen (הולקח)
 allein oder durch Verziehen (הקצה) allein geschächtet hat.

Ferner, wenn man Geflügel, selbst sehr großes, mit einem
 großen für Vieh bestimmtes Messer geschächtet hat, weil durch
 die unverhältnismäßige Größe ein Druck erzeugt wird.

Ferner, wenn man mit einem Messer geschächtet, das eine
 Spitze (קצה) hat, um welche man zur Verhütung des Versteck-
 haltens (הקצה § 28) einen schweren Gegenstand gewickelt hat,
 denn auch dadurch wird ein Druck erzeugt.

Ferner, wenn man beim Schächten den Finger auf die Messer-
 Klinge gelegt, denn dadurch wird gleichfalls ein Druck bewirkt.

Um das Drücken (הקצה) zu verhüten, soll man beim Schächten
 die beiden Halsgefäße recht fest halten, sonst könnten dieselben
 hin und her gleiten, und man könnte dazu kommen, sie mit dem
 Messer niederzudrücken.

Dies ist auch der Grund, weshalb derjenige, dem die Hände
 zittern, wie auch der Betrunkene, — bei dem noch hinzukommt,
 daß er nicht geistesklar und darum unfähig ist zur gründlichen
 Untersuchung des Messers, — nicht schächten darf. Da diesem die
 Hand schwer ist, so liegt die Befürchtung nahe, daß sie das
 Drücken (הקצה) herbeiführt.

Auch beim Drücken (הקצה) genügt ein einziges Augenblick,
 um das Schächten posul und das Thier uewelo zu machen, und
 auch hierbei ist es gleichgiltig, ob es an einem der Halsgefäße

כַּד אִיזוּ חֲלָדָה?

ח' שְׁחִיטָתוֹ טְמוּנָה כְּחֲלָדָה. כֵּן שֶׁתַּחַב הַסֶּכֶן בֵּין סִימָן לְסִימָן וְשָׁחַט. אִם שֶׁתַּחַב הַסֶּכֶן חֲתַח הָעוֹד וְשָׁחַט הִרָּז נִבְלָה. וְאִם שָׁחַט וְלֹא חֲלָה נִצְוָה בְּעוֹף וְלֹא סָלַק לְעֶדְרָן. יֵשׁ לְאִסוּר מִשּׁוּם חֲלָדָה. וְכִי יֵשׁ לְמִרוֹם הַצֶּמֶר הַמְּסוּךְ כִּבְשִׁים וְכַדִּים. שְׂאֵי אֲמַשֵּׁר לְסָלֵק לְעֶדְדִים הַטֶּב. וְכֵן יֵשׁ לְהִירָה לְהַסִּיר הַחֶבֶל מִצְוָר הַכְּהֵמָה קֹדֶם שְׁחִיטָה שְׁלֵמָה יֵבֵא לִירֵד חֲלָדָה שְׂאִסְרוּהָ כַּמְשֻׁרָה. בֵּין כַּמְעוֹט קָמָא. בֵּין כַּמְעוֹט כְּתֹרָא. בֵּין בְּקֵנָה. בֵּין כַּשֵּׁם. וְלִבֵּן אִסוּר לְשָׁחֹט כַּסֶּכֶן שֵׁשׁ לוֹ עוֹקֵץ שְׁלֵמָה יֵבֵא לִירֵד חֲלָדָה:

כַּד אִיזוּ הַגְּרָמָא?

am Anfange, oder in der Mitte, oder am Ende des Schächtens eingetreten ist.

28. Was versteht man unter Verstedthalten (תְּלִיָה)?

Wenn man das Messer nicht frei und offen, sondern unter einem Gegenstande verstedt hält, so nennt man dieses Verstedthalten (תְּלִיָה von תִּלְיָה Wiesel, aus dem Versted gleich dem Wiesel hervorbrechen), und das Thier wird daburch newelo (genabbelt).

Als solches ist es zu betrachten, wenn man das Messer zwischen die beiden Halsgefäße oder auch unter das Fell gesteckt und von hier aus das Schächten vollzieht.

Ferner, wenn man die Federn am Geflügel nicht vor dem Schächten an der betreffenden Stelle ausgerupft oder an die Seite gelegt, vielmehr darunter geschächtet hat.

Um das Verstedthalten (תְּלִיָה) zu vermeiden, muß man ferner bei Schafen und Ziegen, wenn die Wolle und die Haare sich nicht an die Seite ziehen lassen, die betreffende Stelle zahl zupfen.

Aus demselben Grunde muß man, wenn das Thier einen Strick um den Hals hat, diesen vorher entfernen.

Und endlich darf man sich nicht eines Messers bedienen, das eine Spitze (תִּקְוָה) hat, weil auch diese leicht zu Verstedthalten (תְּלִיָה) führt. Auch diese Verfehlung macht, wenn sie auch noch so geringfügig ist, das Schächten passul und das Thier newelo, gleichviel ob sie nur am Anfange oder am Schlusse, an der Luftröhre oder an der Speiseröhre vorgekommen ist.

29. Was versteht man unter Abseitsleuten? (בְּצַדִּים).

השחיטה טבעת נפרש מהגררת. וספק אם נעשה קדם גמר שחיטה או אח"כ
 בן נמצא על הארץ בן נמצא על הסכן. בן חתך בן שלם. או ששני צודי
 החתך מונחים על שני צודי הסכן וחשוב עליו בן באורך הטבעת בן
 ברחבו. הכל הוא ספק בשחיטה ואסורה. ואין לו שום צד להחיר כי
 אם נמצא מעוט הטבעת ושאר הגררת הוא שלם. כמבאר בש"ח סי'
 כ"ד סעיף כ"ד:

ב רב האחרונים נהגו טעם כשהיה ושאר הלכות הפוסלות. כגון שאמרו שהיה
 אסורה משום שמבלע דם באיברים ודומה. ולמה לא זכרה מורה
 כלום? ^{א"ל קא"ל קא"ל}

ה כבר רצוה וקו. הרב הגדול בעל תבואת שור. שאין סמך בטעמים
 הללו יש להושיע רצא מזה מכלל. כגון כמה שאמרו רמקס שהיה
 משום רמבלע דם באיברים. יטעה לדמותו לשובר מפרקת של בהמה
 קדם שחצא נפשה ראסורה ג"כ משום רמבלע דם באיברים. ואפילו הכי
 קיימא לו רצא ע"י מלחה. וגם יטעה להחיר נבי שהיה בני מעיים רחן
 מחזקין דם. לכן מוטב שלא לחת טעם בחמשה הלכות רק לאמר שגורה
 המלה היא. (עין בח"ש סימן כ"ג סי"א א').

Hinsicht gleich ob der Sargelring auf der Erde oder auf dem
 Messer, ob ganz oder zerhritten, oder auch in der Weise
 gefunden wird, daß das Messer mitten in dem Ring längwärts
 oder breitwärts steckt, und die beiden durchschnittenen Theile
 an den beiden Seiten des Messers liegen. Nur in dem Falle,
 daß nur ein ganz kleiner Theil eines Ringes sich vorfindet, im
 Uebrigen aber die Sargel vollständig geblieben, ist bei Einho-
 lung der Entscheidung eines Gelehrten noch die Möglichkeit vor-
 handen, das Thier für kosher zu erklären.

40. Nachdem wir die Vorschriften über die Ausführung des Schäch-
 tens abgeschlossen, darf man fragen: „Weßhalb haben wir die
 Gründe für dieselben bisher nicht angegeben?“

Weil diese Vorschriften in ihrer Gesamtheit sich zwar als
 Ausfluß einer höheren Weisheit zu erkennen geben, wir aber
 im Einzelnen die Gründe für dieselben nicht anzugeben vermö-
 gen. Was in dieser Hinsicht gesagt und geschrieben ist, beruht
 nur auf Vermuthungen, und auf diese brauchen wir um soweniger
 einzugehen, als sie für das praktische Leben keine Bedeutung
 haben und dazu noch zu falscher Anwendung führen können.
 Wir haben daran festzuhalten, daß sie durch mündliche Ueber-
 lieferung fortgepflanzt wurden und göttliches Gesetz sind.

מא רב המבנה דבר וכן הדין. ומה הדין עור דיני שחיטה?

ה' אם שחט פרה אסור לשחוט עגל הגולד ממנה (דהיינו כשרואין שכח
אחריה מסתמא הוא בנה ואסור לשחוטו ביום) כמאמר הבתוב (ויקרא
כי כ"ח) אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד. ונהג בניקמה שהרי היא ודאי
אסור. אבל כשר יש ספק. ואינו נהג כדזה יתקן והיה שאסור לשחוט הבן ואחרי
ק האם ביום. ואף כן אותו כמשמע. והשחט חייב מלקח על
האחרון. ובאותו ומה כן הזם הולך אחר הלילה. ע"כ אם שחט האם
בשעה שחנה. אסור לשחוט הבן עד תחילת ליל כי משחשיכה. ואם שחט
האם ביום הראשון לעז ערב קדם כן השמשות. מותר לשחוט השני תחלת
ליל כי משחשיכה סד. אבל אם שחט האם כן השמשות ביום א'. אסור
כל זמן שני עד תחילת ליל ג'. מספק. רבין השמשות הוא ספק זמן ומספק
לילה. אבל אם שחט הראשון ונתחנכלה בידו. שהיא נבילה מן התורה.
באופן שלא היה שחיטה ראיה. מותר לשחוט השני לתחלה. אבל אם
הראשון נאסר רק סמעים ספק בשחיטה. כגון פנימה בכסן שאמרנו
ספק שמה בעור נפגם. או כשהיה במעוים כתרם וכחמה. שאמרנו הנשים

41. Wie ist zu verfahren, wenn ein Stück Vieh mitsammt seinem Jungen geschächtet werden soll?

Wenn man ein Stück Vieh geschächtet hat, so darf man an demselben Tage nicht auch das von ihm geborene Junge schlächten, welches daran zu erkennen ist, daß es der Mutter nachläuft. Dieses ist uns verboten in den Schriftworten (S. B. M. 22. 28.) „Bei Rind und Esel sollt ihr Mutter und Junge nicht an einem Tage schlächten.“

Auch in umgekehrter Reihenfolge darf das Schächten nicht an einem Tage erfolgen.

Man zählt hierbei den Tag nicht zu 24 Stunden, sondern beginnt und schließt ihn mit dem Abend, nur daß die Dämmerstunde (etwa 1/4 Stunde vor Sonnenuntergang) zweifels halber sowohl zum vorangehenden, wie zum folgenden Tage erschwerend gerechnet wird. Würde man z. B. am Sonntag Nachmittag eine Kuh schlächten, so dürfte man das Kalb schon am Sonntag Abend nachfolgen lassen; würde indessen Erstes erst Sonntag in der Dämmerstunde geschehen, so dürfte Letzteres nicht vor Montag Abend erfolgen. Die heilige Schrift hat das Verbot nur auf das Schächten an einem Tage gesetzt. Wenn darum ein Thier gestochen oder mit dem Beile oder auch einem unzweifelhaft nicht in vorschriftsmäßig brauchbaren Zustande